

ACC. N:R M. 15616: 1-11.

Landskap: Blekinge Upptecknare: Knut Andersson, Torhamn
Härad: Östera Berättare: olika personer; se uppt. bla-
Socken: Torhamn Berättarens yrke: dens baksida!
Uppteckningsår: 1961 Född år i

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Lägner från östera skärgården. s. 1-11.

20/10 -61

Skriv endast på denna sida.

Lägner från östra skärgården.

Nedanstående berättelser är uppskrivna sådana som de har omtalats mellan och man emellan, här ute på öarna i östra skärgården.

Tron på tomtar, troll och gastar var mycket utbredd förr i tiden.

Mot senare hälften av 1800-talet, kom de stora folk-väckelserna, folket fick då upplysning om Kristendomen, man fick veta om något bättre, hedendomen hade då inte så stor makt över folket.

En sägen omtalar att när det blev kyrkor uppförda i socknarna så försvann allt stys.

Kristendomen hade för stor makt över detta.

Via uppst.
Säger

En annan sägen berättar att man försökte bygga upp en kyrka på Utlängan, men vad som byggdes på dagen, revs ner om natten av troll eller andra onda makter. För mycket länge sedan bodde, här på Långskär, en fiskare, som hette Gise. En julaftonskväll var Gise ute och ljustrade. När Gise rodde hemåt igen, så var han tvungen att passera ett bergigt skär, som ligger mycket nära hemön. Från detta bergiga skär fick han höra en röst, som ropade: "Gise kom iland så får du smaka (smaka) vår jula-gröt!" Då svarade Gise: "De ni, inte lya (orkar) äta opp i då, så får ni gömma te' möra (till i morgon)!"

Da hördes det ett skratt från berg-
ön, och ett svar: "Gömma he' mörs
de har vi aldrig hört talas om!"
Ha, ha, ha.

Fiskare Gise sade efteråt, att det
var säkert troll, som han talat
med, och de trollen ville narra
honom iland till berg-ön, med
att säga att han skulle få smaka
deras jula-gröt.

Föru i tiden kunde det ibland hända
att när ett fiskelag var ute och rodde i sin
eka, denna med ens blev så svår att flytta,
man rodde och rodde, men båten blev så tung
och omöjlig att rubba.

Det kunde dröja rätt länge innan styget stäppte.
Efteråt sade fiskarna, att det var
gastar som hade hållit båten för dem.

Lent en eftermiddag för mycket länge sedan var en fiskare ute och "revade" borsk, utanför Blekinge-skären.

Plötsligt dök där upp en sjöjungfru vid sidan av hans båt. Sjöjungfrun sade: "Vänneren min, drag in reven din, ty i kväll skall ovädet släppas löst!" När sjöjungfrun sagt dessa ord, försvann hon åter i havets djup.

Fiskaren lydde sjöjungfruns råd, och rodde det fortare han kunde in mot land. Han var knappt hunnen in till stranden, förrän ett förskräckligt oväder bröt löst. Glädde ej fiskaren lyft sjöjungfruns råd, hade han säkerligen råkat mitt upp i den svåra stormen, och kanske omkommit däri.

M. 15616: 4a

Landskap: Blekinge
 Härad: Östra Härad
 Socken: Torhamn
 Berättare: Algot König,
 Berättarens yrke: F. d. fiskare
 Berättarens adress: Inlängan, Torhamn.
 Född år: 1890
 Upppteckningsår: 1961
 Uppptecknare: Telefonist Knut Andersson, Ungskär, Torhamn.

Ungskär, Torhamn den 16
1962.

Folkliksarkivet, Lund.
 I Edert arkiv finns en samling sägner från östra skärgården, som jag tidigare upptecknat och sänt till Er. Bl. a. finns där en sägen, denna sägen har F. fiskaren Algot König, Inlängan, berättat för mig. Där står det om en sjöjungfru, som kom med stormvarsel till en fiskare utanför Blekinge-skären.

M. 15616: 4a

Algot König har berättat att detta skulle ha varit havsfrun, enligt folktron.

Högaktningsfullt
 Knut Andersson, Telefonist,
 Ungskär, Torhamn.

Uppi ovanstående uppgifter: Skriv uppteckningen endast på den linjerade sidan!

En sägen handlar om en båtsman,
som var från Tåby i Ramdala.
Den båtsmannen hade en fästmo-
ste på Tnlängan.

Båtsmannens tjänstgöringstid, vid
Kronan, var lång, och först sent
fram på kvällen kunde han bege
sig ut till Tnlängan, med sin lilla
båt.

Han lade inte till vid bebyggda
ställen på Tnlängan, utan lade
mera avsides, detta för att han
inte gärna ville bli observerad.
En kväll skulle han, som vanligt,
besöka sin fästmo. Han for till
Tnlängan, och steg iland vid
samma ställe som han brukade.
Men denna kvällen var det alldeles

omöjligt att kunna hitta vägen upp
till fästmons hem. Båtsmannen gick
och gick, men han kom blott till-
baka till sin egen båt igen.

Da förstod han att det var något
slugg i görningen. Han vände
sin båtmans-töja, och log på
sig den med fodret utåt.

Da han gjort detta hittade han
nästa vägen upp till fästmons
hem, dit han ämnade sig.

Blott ett gäckande skratt
hördes, det sade man var sjö-
värd som Båtsmannen hade haft
skuren att råka ut för denna
gång.

Det hände slundom, under ofredstider, att det blev skatter nedgrävda, så påstods också vara fallet ute på öarna i östra skärgården.

På Tatlången var några småpojkar ute och lekte en dag för mycket länge sedan. Då fick de se en sådan vacker lupp, som de aldrig förr hade sett.

Småpojkarerna började genast kasta sten på luppen, men de kunde inte träffa den med någon sten, och i ett nu var luppen försvunnen i en håla i jorden, pojkarerna fick aldrig mera se den.

Enligt folklön var detta en drake, som vaktade över en nedgrävd skatt.

En kväll kom en liten gubbe och besökte ett hus på Slugskär.

Gubbens ärende var att fråga husägaren om han fick flytta in i hans hus, förut hade han bott i sydöstra kums-hörnan hos Hanssen, sade han. (Hanssen var en annan husägare på Slugskär.)

Husägaren snade oråd och sade: "Nej, jag vill inte ha med sånt att göra!" När husägaren sagt dessa ord, försvann den lille gubben. Det var en gammal lunte, som ville byta bostad, enligt folklön.

Om den forne ägaren av Ullängen,
finns det också en berättelse.

Det förhöll sig så, att när denne
herremann ville fara in till Karls-
krona, gav han endast befallning
till någon av fiskarna på Slen-
hamn, (vilken ö han också ägde)
att dessa skulle segla och ro
honom in till staden. Man kura-
des om att fara in till staden
med herrn.

En dag när en av Slenshams-
fiskarna skulle bege sig från
Ullängen in till staden med
herrn, så satt den gamle fisk-
aren och suckade i sin båt.

"Vad suckar du så tungt för?"
sporde herrn. "Jo, det är ju

alldeles "bleke" (vundstilla) i dag,
och det betyder att jag får ro
hela den långa vägen in till
staden," svarade den gamle
fiskaren.

"Det skall du inte behöva", sade
herrn, och mumlade lyst några
ord. Fiskaren fick strax segel-
vind och seglade nästan fram
till staden.

Nära Karlskrona mötte de andra
båtar, som hade segel-vind från
andra hållet. Då måste fiskaren
bärja seglen, och ro sista sträckan.
Lag fick fiskaren följa med troll-
karlen, ty denne herrn var en
sådan, tyg till hans bostad i
Karlskrona.

Fiskaren blev bjuden att sitta ned,
men när han skulle resa sig upp
från stolen, han satt på; var detta
alldeles omöjligt, han satt fast vid
stolen. "Hur är det fatt?" frågade
herren. "Ja, jag kan inte resa mig
från stolen, jag sitter fast," jömrade
fiskaren sig. Med en befriade
herren fiskaren från stolen.

Sedan frågade herren: "Vill du
lära dig att holla av mig?"

"Är det synd?" frågade fiskaren.

"Talar du om synd, så är det
inte lönt att du försöker
med det," sade hollkarlen.